

KONVENCIJA O OTVORENOM MORU

Države stranke ove Konvencije,

želeći kodificirati pravila međunarodnog prava o otvorenom moru.

priznajući da dalje navedene odredbe, usvojene na Konferenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora, koja je održana u Ženevi od 24. veljače do 27. travnja 1958, u bitnosti izražavaju ustaljena načela međunarodnog prava,

sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1.

Pod "otvorenim morem" razumijevaju se svi dijelovi mora koji ne pripadaju teritorijalnom moru ili unutrašnjim morskim vodama neke države.

Članak 2.

Budući da je otvoreno more slobodno za sve nacije, nijedna država nema pravo zahtijevati da podvrgne bilo koji dio otvorenog mora svojoj suverenosti. Sloboda otvorenog mora ostvaruje se pod uvjetima koje određuju ovi Članci i druga pravila međunarodnog prava. Za obalne i neobalne države ona sadrži, između ostalog:

1. slobodu plovidbe,
2. slobodu ribolova,
3. slobodu polaganja podmorskih kabela i cjevovoda,

4. slobodu prelijetanja.

Sve države vrše te slobode, kao i druge slobode priznate općim načelima međunarodnog prava, vodeći razumno računa o interesima drugih država na slobodi otvorenog mora.

Članak 3.

1. Da bi države bez morske obale uživale slobodu mora jednako kao i obalne države, trebaju imati slobodan pristup k moru. U tu svrhu države koje se nalaze između mora i države bez morske obale odobravat će zajedničkim sporazumom i u skladu s postojećim međunarodnim konvencijama:

a) državi bez morske obale slobodan tranzit kroz svoje područje na temelju uzajamnosti;

b) brodovima koji vijore zastavu te države jednaki postupak kao za vlastite brodove ili za brodove bilo koje druge države što se tiče pristupa u morske luke i njihove upotrebe.

2. Ako države koje se nalaze između mora i države bez morske obale već nisu stranke postojećih međunarodnih ugovora, uredit će zajedničkim sporazumom s državom bez morske obale sva pitanja koja se tiču slobode tranzita i jednakosti postupka u lukama, vodeći računa o pravima obalne države ili države tranzita i o posebnim prilikama države bez morske obale.

Članak 4.

Sve države, obalne i neobalne, imaju pravo da na otvorenom moru plove brodovi pod njihovom zastavom.

Članak 5.

1. Svaka država određuje uvjete pod kojima dodjeljuje brodovima svoju državnu pripadnost, kao i uvjete upisa u upisnik na svom području i prava na vijorenje svoje zastave. Brodovi imaju pripadnost one države koje su zastavu ovlaštene da vijore. Mora postojati stvarna veza između države i broda; posebice treba država stvarno vršiti nad brodovima svoje zastave svoju jurisdikciju i nadzor glede tehničkih, upravnih i socijalnih pitanja.

2. Brodovima kojima je dodijelila pravo na vijorenje zastave svaka država izdaje isprave u tu svrhu.

Članak 6.

1. Brodovi plovo pod zastavom samo jedne države i podvrgnuti su na otvorenom moru, osim u iznimnim slučajevima izriječkom predviđenim u međunarodnim sporazumima ili u ovim Člancima, isključivo njezinoj jurisdikciji. Brod ne smije mijenjati svoju zastavu za

vrijeme putovanja ili pristajanja u nekuj luci, osim u slučaju stvarnog prijenosa vlasništva ili izmjene upisa u upisniku.

2. Brod koji plovi pod zastavama dviju ili više država, kojima se služi po svojem nahodenju, neće se prema trećim državama moći pozvati ni na jednu od tih državnih pripadnosti i može se izjednačiti s brodom bez državne pripadnosti.

Članak 7.

Odredbama prethodnih Članaka ne dira se u pitanje brodova u službenoj upotrebi neke međuvladine organizacije koji vijore zastavu organizacije.

Članak 8.

1. Ratni brodovi uživaju na otvorenom moru potpuni imunitet od jurisdikcije svake druge države osim države zastave.

2. U svrhe ovih Članaka izraz „ratni brod“ označuje brod koji pripada ratnoj mornarici neke države i nosi vanjske znakove raspoznavanja ratnih brodova njegove državne pripadnosti. Zapovjednik mora biti u službi države, njegovo se ime treba nalaziti na popisu časnika ratne mornarice, a posada mora biti podvrgnuta pravilima vojne stege.

Članak 9.

Brodovi u vlasništvu države ili kojima se ona koristi, a namijenjeni su samo za vladiriu netrgovačku službu, uživaju na otvorenom moru potpuni imunitet od jurisdikcije svake druge države osim države zastave.

Članak 10.

1. Svaka je država dužna za brodove koji vijore njezinu zastavu poduzimati potrebne mjere za ostvarenje sigurnosti na moru, a, između ostalog, glede:

- a) upotrebe signala, održavanja veza i sprečavanja sudara;
- b) sastava i radnih uvjeta posade, vodeći računa o međunarodnim aktima koji se mogu primijeniti na pitanje rada;
- c) konstrukcije i opreme broda i njegove sposobnosti za plovidbu;

2. Propisujući te mjere, svaka je diiava dužna postupati u skladu s općeprihvaćenim međunarodnim pravilima i poduzeti sve što je potrebno da im osigura poštovanje.

Članak 11.

1. U slučaju sudara ili svake druge plovidbene nezgode, koja se tiče broda na otvorenom moru i koja povlači kaznenu ili stegovnu odgovornost zapovjednika broda ili ma koje druge osobe u službi broda, kazneni ili stegovni postupak moći će se povesti protiv tih osoba samo pred sudskim ili upravnim organima bilo države zastave ili države koje su te osobe državljanici.

2. U stegovnim je predmetima država, koja je izdala pomorsku knjižicu kapetanu ili svjedodžbu o osposobljenju, jedina nadležna da poslije redovitog pravnog postupka izrekne oduzimanje tih isprava, čak ako državljanin države koja ih je izdala.

3. Uzapćenje ili zadržavanje broda, čak i kao istražnu radnju, mogu narediti samo organi države zastave.

Članak 12.

1. Svaka država stavlja u dužnost zapovjedniku broda koji vijori njenu zastavu, ako on to može učiniti bez ozbiljne opasnosti za brod, posadu ili putnike:

a) da pruži pomoć svakoj osobi koja se našlo u moru, a kojoj prijeti opasnost;

b) ako je obaviješten o njihovoj potrebi za pomoć, da zaplovi punom brzinom u pomoć osobama koje su u nevolji, utoliko koliko se može od njega razumno očekivati da tako postupi;

c) da nakon sudara pruži pomoć drugom brodu, njegovoj posadi i njegovim putnicima i da, kad je to moguće, priopći drugom brodu ime vlastitog broda, njegovu luku upisa i najbližu luku u koju će pristati.

2. Svaka obalna država pomaže osnivanje i rad odgovarajuće i djelotvorne službe za traženje i spašavanje radi sigurnosti na moru i u zraku i u tu svrhu, gdje to okolnosti traže, zaključuje sa susjednim državama regionalne sporazume o uzajamnoj suradnji.

Članak 13.

Svaka je država dužna poduzimati djelotvorne mjere radi sprečavanja i kažnjavanja prijevoza roba na brodovima koji su ovlaštene da vijore njenu zastavu i radi sprečavanja protupravne upotrebe njene zastave u tu svrhu. Svaki rob koji prebjege na brod bilo koje zastave slobodan je ipso facto.

Članak 14.

Sve države suraduju koliko najviše mogu na suzbijanju piratstva na otvorenom moru ili na bilo kojem drugom mjestu koje ne potpada pod jurisdikciju nijedne države.

Članak 15.

Piratstvo čine ova djela:

1. Svaki nezakoniti čin nasilja, zadržavanja ili bilo kakve pljačke izvršen za osobne svrhe od strane posade ili putnika privatnog broda ili privatnog zrakoplova i usmjeren:
  - a) na otvorenom moru protiv drugog broda ili zrakoplova ili protiv osoba ili dobara na njima;
  - b) protiv broda ili zrakoplova, osoba ili dobara na mjestu koje ne potpada pod jurisdikciju nijedne države.
2. Svaki čin dobrovoljnog sudjelovanja u upotrebi broda ili zrakoplova ako počinitelj zna za činjenice koje tom brodu ili zrakoplovu daju značenje piratskog broda ili zrakoplova.
3. Svaki čin kojemu je svrha poticanje ili namjerno omogućavanje nekog djela opisanog u stavcima 1. ili 2. ovoga Članka.

Članak 16.

Djela piratstva, opisana u Članku 15, koja počini ratni brod ili državni brod ili državni zrakoplov kojih se posada pobunila i preuzela vlast nad brodom ili zrakoplovom, izjednačena su s djelima koja počini privatni brod ili zrakoplov.

Članak 17.

Brod ili zrakoplov smatra se piratskim ako su ga osobe, u čijoj se vlasti stvarno nalazi, namijenile upotrijebiti za izvršenje jednog od djela opisanih u Članku 15. Isto vrijedi ako je brod ili zrakoplov upotrijebljen za izvršenje tih djela, dokle god se nalazi u vlasti osoba krivih za ta djela.

Članak 18.

Brod ili zrakoplov može zadržati svoju državnu pripadnost iako je postao piratski brod ili zrakoplov. Zadržavanje ili gubitak državne pripadnosti određeni su unutrašnjim pravom države koja je dodijelila državnu pripadnost.

Članak 19.

Svaka država može na otvorenom moru ili na bilo kojem drugom mjestu koje ne potpada pod jurisdikciju nijedne države uzaptiti piratski brod ili zrakoplov ili brod koji je oteč djelom piratstva i nalazi se u vlasti pirata te uhititi osobe i uzaptiti dobra na njima. Sudovi države koja je izvršila uzapćenje mogu odlučiti o kaznama koje valja izreći i o poduzimanju mjera prema brodovima, zrakoplovima ili dobrima, ne dirajući u prava trećih osoba koje postupaju u dobroj vjeri.

Članak 20.

Ako je uzapćenje broda ili zrakoplova zbog sumnje da je počinjeno djelo piratstva izvršeno bez valjanih razloga, država koja je uzaptila brod ili zrakoplov odgovorna je državi koje pripadnost ima brod ili zrakoplov za sav gubitak ili štetu prouzrokovanu uzapćenjem.

Članak 21.

Uzapćenje zbog piratstva mogu izvršiti samo ratni brodovi ili vojni zrakoplovi ili drugi brodovi ili zrakoplovi u vladinoj službi i ovlaštenu u tu svrhu.

Članak 22.

1. Osim u slučajevima kad je intervencija utemeljena na ovlaštenjima iz međunarodnog ugovora, ratni brod koji na otvorenom moru sretne strani trgovački brod ne može taj brod pregledati ako nema ozbiljnog razloga sumnjati:

a) da se brod bavi piratstvom, ili

b) da se brod bavi trgovinom robljem, ili

c) da je brod, iako vijori stranu zastavu ili odbija istaknuti svoju zastavu, u stvari brod iste državne pripadnosti kao ratni brod.

2. U slučajevima predviđenim u točkama a), b) i c) ratni brod može pristupiti provjeravanju prava broda na vijorenje njegove zastave. U tu svrhu on smije na sumnjivi brod poslati čamac pod zapovjedništvom časnika. Ako sumnja ostane i nakon provjere isprava, on može na brodu pristupiti daljnjem ispitivanju, koje se mora obavljati uz sve moguće obzire.

3. Ako se pokaže da sumnje nisu osnovane i pod uvjetom da pregledani brod nije počinio nikakav čin koji bi ih opravdao, naknadije mu se svaki gubitak ili šteta koje je pretrpio.

Članak 23.

1. Progon stranoga broda može se poduzeti kad nadležne vlasti obalne države imaju ozbiljnih razloga vjerovati da je taj brod prekršio zakone i propise te države. Taj progon mora započeti dok se strani brod ili jedan od njegovih čamaca nalazi u unutrašnjim morskim vodama, u teritorijalnom moru ili u vanjskom pojasu države koja progoni i može se nastaviti izvan teritorijalnog mora ili vanjskog pojasa samo pod uvjetom da nije bio prekinut. Nije potrebno da brod koji daje nalog za zaustavljanje također bude u teritorijalnom moru ili vanjskom pojasu u času kad strani brod, koji plovi u teritorijalnom moru ili vanjskom pojasu, primi nalog za zaustavljanje. Ako se strani brod nalazi u vanjskom pojasu, definiranom u Članku 24. Konvencije o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu, progon se može poduzeti samo zbog kršenja prava za čiju je zaštitu taj pojas ustanovljen.

2. Pravo progona prestaje čim progonjeni brod uplovi u teritorijalno more vlastite države ili neke treće države. 3. Smatrat će se da je progon započeo samo ako se brod

progonitelj prikladnim sredstvima kojima raspolaže uvjerio da se progonjeni brod ili jedan od njegovih čamaca ili druga plovila, koja rade zajedno i služe se progonjenim brodom kao maticom, nalaze unutar granica teritorijalnog mora ili, ovisno o slučaju, u vanjskom pojasu. Progon se može započeti tek pošto je dan vidni ili zvučni znak za zaustavljanje iz udaljenosti s koje ga strani brod može vidjeti ili čuti.

4. Pravo progona mogu vršiti samo ratni brodovi ili vojni zrakoplovi ili drugi brodovi ili zrakoplovi u vladinoj službi i posebno ovlaštene u tu svrhu.

5. Kad progon vrši zrakoplov:

a) stavci 1-3. ovoga Članka primjenjuju se *mutatis mutandis*;

b) zrakoplov koji daje nalog za zaustavljanje mora sam aktivno progoniti brod sve dok neki brod ili drugi zrakoplov obalne države, što ga prvi zrakoplov pozove, ne stigne da nastavi progon, ako taj prvi zrakoplov sam nije u stanju uzaptiti brod. Da bi se opravdalo uzapćenje broda na otvorenom moru nije dovoljno da ga je zrakoplov samo otkrio u izvršenju povrede ili kao sumnjivog za povredu, ako ga nije ujedno pozvao da stane i progonio ili sam zrakoplov ili drugi zrakoplovi ili brodovi koji nastavljaju progon bez prekida.

6. Puštanje broda, koji je uzapćen na mjestu podvrgnutom jurisdikciji neke države i koji je praćen prema nekoj luci te države radi istrage pred nadležnim organima, ne može se zahtijevati samo zato što je brod u tijeku svakoga putovanja bio praćen kroz dio otvorenog mora ako je to bilo potrebno zbog određenih okolnosti.

7. Ako je brod bio zaustavljen ili uzapćen na otvorenom moru pod okolnostima koje ne opravdavaju ostvarivanje prava progona, naknadije mu se svaki gubitak ili šteta koje je pretrpio.

Članak 24.

Svaka je Država dužna donijeti propise radi sprečavanja onečišćenja mora naftom iz brodova ili cjevovoda ili onog koje dolazi od iskorištavanja i istraživanja morskog dna ili podzemlja, vodeći računa o postojećim međunarodnim ugovornim odredbama o tom predmetu.

Članak 25.

1. Svaka je država dužna poduzeti mjere radi sprečavanja onečišćenja mora potapanjem radioaktivnih otpadaka, vodeći računa o svim standardima i svim propisima koje bi mogle izraditi nadležne međunarodne organizacije.

2. Sve su države dužne surađivati s nadležnim međunarodnim organizacijama u poduzimanju mjera radi sprečavanja onečišćenja mora i zračnog prostora iznad njega, koje dolazi od bilo koje djelatnosti s radioaktivnim tvarima i drugim štetnim činiocima.

Članak 26.

1. Sve su države ovlaštene polagati podmorske kabele i cjevovode na dno otvorenog mora.
2. Pod rezervom njezina prava da poduzima razumne mjere za istraživanje epikontinentškog pojasa i iskorištavanje njegovih prirodnih bogatstava, obalna država ne može ometati polaganje ili održavanje tih kabela ili cjevovoda.
3. Kad država polaže te kabele ili cjevovode, ona mora voditi dužnog računa o kabelima i cjevovodima koji su već položeni na morsko dno. Posebice ona ne smije ometati mogućnost popravaka postojećih kabela ili cjevovoda.

Članak 27.

Svaka država donosi potrebne zakone i propise kojima se određuje da su kažnjiva djela kad brod njezine zastave ili osoba podvrgnuta njejoj jurisdikciji namjerno ili iz nehata prekine ili ošteti podmorski kabel na otvorenom moru, što bi moglo imati za posljedicu prekid ili ometanje telegrafskih ili telefonskih veza, ili ako pod istim uvjetima prekine ili ošteti podmorski vod visokog napona ili cjevovod. Ta se odredba ne primjenjuje na prekide ili oštećenja koje su uzrokovali počinitelji djelujući jedino u zakonitom cilju spašavanja svojih života ili svojih brodova, pošto su poduzeli sve potrebne mjere opreza radi izbjegavanja takva prekida ili oštećenja.

Članak 28.

Svaka država donosi potrebne zakone i propise kojima se određuje da osobe koje su podvrgnute njejoj jurisdikciji, koje su vlasnici podmorskog kabela ili cjevovoda u otvorenom moru i koje polaganjem ili popravljarijem toga kabela ili cjevovoda uzrokuju prekid ili oštećenje drugoga kabela ili cjevovoda, snose troškove popravka.

Članak 29.

Svaka država donosi potrebne zakone i propise da bi vlasnik kabela ili cjevovoda naknadio štetu brodovlasnicima koji mogu dokazati da su žrtvovali sidro, mrežu ili neki drugi ribolovni pribor kako ne bi oštetili neki podmorski kabel ili cjevovod, pod uvjetom da je brodovlasnik prije toga poduzeo sve razumne mjere opreza.

Članak 30.

Odredbe ove Konvencije ne diraju u konvencije ili druge međunarodne sporazume koji su već na snazi među državama strankama tih konvencija ili sporazuma.

Članak 31.

Ova će Konvencija biti do 31. listopada 1958. otvorena za potpisivanje svim državama članicama Ujedinjenih naroda ili neke specijalizirane ustanove i svakoj drugoj državi koju bi Opća skupština pozvala da postane stranka Konvencije.

Članak 32.

Ova Konvencija podliježe ratifikaciji. Isprave o ratifikaciji polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Članak 33.

Ova Konvencija ostaje otvorena za pristupanje svakoj državi koja pripada jednoj od kategorija spomenutih u Članku 31. Isprave o pristupu polažu se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Članak 34.

1. Ova Konvencija stupa na snagu tridesetoga dana od dana kad se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda položi dvadeset druga isprava o ratifikaciji ili pristupu.

2. Za svaku državu, koja bude ratificirala Konvenciju ili joj bude pristupila pošto se položi dvadeset druga isprava o ratifikaciji ili pristupu, Konvencija će stupiti na snagu tridesetoga dana od dana kada ta Država položi svoju ispravu o ratifikaciji ili pristupu.

Članak 35.

1. Poslije isteka razdoblja od pet godina od dana stupanja na snagu ove Konvencije može svaka stranka u bilo koje vrijeme zahtijevati reviziju ove Konvencije pismenom notifikacijom upućenom glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.

2. Opća skupština Ujedinjenih naroda odlučuje o mjerama koje bi trebalo u danom slučaju poduzeti u vezi s tim zahtjevom.

Članak 36.

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda priopćuje svim državama članicama Ujedinjenih naroda i drugim državama, koje su spomenute u Članku 31:

a) potpise stavljene na ovu Konvenciju i polaganje isprava o ratifikaciji ili pristupu prema Člancima 31, 32. i 33; b) dan kad će ova Konvencija stupiti na snagu prema Članku 34;

c) zahtjeve za reviziju podnesene prema Članku 35.

Članak 37.

Izvornik ove Konvencije, koje su engleski, francuski, kineski, ruski i španjolski tekst jednako vjerodostojni, položiti će se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, a on će dostaviti njegove ovjerene prijepise svim državama koje su spomenute u Članku 31.

U potvrdu toga su potpisani opunomoćenici, propisno ovlašteni od svojih odnosnih vlada, potpisali ovu Konvenciju.

Sastavljeno u Ženevi, dvadeset i devetog travnja tisuću devetsto pedeset osme.